

lum

LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanadoje .. 9.00
Kitur užsienyje .. 10.00

Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose .. \$8.00
Pavienio egzempl. kainą 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

KRISLAI
Apie miestų švarą.
Kino teatras "Vasara."
Geria žodyna.
"Lietuvina."
Rašo R. Mizara

Sydney Gruson, New Yorko
Timeso reporteris Čechoslova-
kijoje, — rašo atvirą laišką
mūsų didmiesčio sanitarumo
(švaros palaikymo) komisijo-
nieriui A. W. Mulrain'ui.

Mr. Gruson sako, kad jis
nėra matęs pasaulyje kito to-
kio švaraus miesto, kaip Če-
koslovakijos sostinė Praga!

Kur pažvelgsi, ten švaru,
ten žiba. Toli gražu netaip,
kaip New Yorke.

Tiesa, Praga kur kas ma-
žesnė už New Yorką, bet
Praga turi ir mažiau išteklių
švarai palaikyti. Betgi palaik-
ko. Tai rodo, kad ten žmo-
nės kultūringesni, kad ten
tvarka geresnė.

Atsakydamas jam viešu lai-
ku, Mr. Mulrain sutinka, kad
taip esama. Jis norėtų, kad
iš Pragos atvyktų atsakingieji
dėl švaros palaikymo žmonės
apsidairyti pas mus, o jis,
Mr. Mulrain, sutiktų vykti į
Pragą pasidairyti ir susipažin-
ti su tuo, kas ten darosi.

Mes manome, jog tai būtų
labai geras dalykas.

Naujai nuvykusieji į Lietu-
vą buvę urugujiečiai negali
atsistebėti Vilniaus miesto
švara. Jie mano, kad Vil-
nius yra patsi švariausias ir
gražiausias miestas, pilnas ža-
lumynų, parkų.

Prieš virš mėnesį laiko Vil-
niuje, Jaunimo Sode, buvo ati-
darytas naujutėlis kino tea-
tras. Mačiau spaudoje jo nuo-
trauką — labai gražus pasta-
tas.

Šiam kinoteatru vardas
duotas VASARA. Gražus, ar
ne?

J. Cicėnas isigijo "Dabarti-
nės lietuvių kalbos žodyną,"
redaguotą kalbininko Balčiko-
nio ir išleista Lietuvoje.

Pagautas entuziazmo, J. Ci-
cėnas Naujienose rašo:

"Ak, ačiū prof. J. Balčiko-
nui ir jo (kalbininkams) ben-
dradarbiams, kad ir trėmties
tvanką įneša Tėvynės oro. Žo-
dyną beskaitydamas staiga
nugali žmogus erdvę ir laiką:
regi artoja, amatninką, darbi-
ninką ir mokytinį pas save ir
savo kalba kalbantį, regi
gimtąjį peizažą ir amžių
sanvartas, kurių būvy tėvų
kalba formavosi..."

Tenka priminti, kad J. Ci-
cėnas šitaip rašė perskaitęs
jau apžalotą žodyną — ne-
leistinai apžalotą jį viena di-
pukiška knygų leidykla Chl-
cagoje.

J. Cicėnas — pats dipukas,
tačiau jis priverstas pripažinti
tį nuopelną Lietuvos tarybi-
niamis žmonėms už puikų dar-
bą!

Tame pačiame N-nų nume-
ry kitas, rodosi, dipukas, ra-
šo, kad negalima, esa, varto-
ti spaudoje "Tarybų Lietuva"

AUKŠČIAUSIAS TEISMAS SVARSTYS SMITHO AKTO BYLĄ

Paskutinė Gen. asamblėjos sesija vyksta šią savaitę

Jungtinės Tautos. — Ši savaitė yra paskutinė šios Generalinės asamblėjos. Per ją turės būti nuspręsta, ar bus priimta urmu Jungtinės Tautos 18 naujų šalių: Airija, Portugalija, Ispanija, Italija, Austrija, Suomija, Rumunija, Vengrija, Bulgarija, Albanija, Mongolija, Ceilonas, Nepalas, Libija, Jordanas, Laos ir Kambodija.

Antradienį Saugumo taryba pradėjo svarstyti šį klausimą. Einant spaudon, galutiniai rezultatai dar nebuvo žinomi. Taipgi turi būti nuspręsta, kas bus nauju nariu Saugumo taryboje. Kaip yra žinoma, jau balsuota 29 kartus ir nenubalsuota. Amerika remia Filipinus, kurie gauna maždaug 30 balsų, o Tarybų Sąjunga ir Britanija remia Jugoslaviją, kuri gauna maždaug 25 balsus.

Ir tą klausimą pradėta spręsti antradienį.

30 milijonų francūzų registravos rinkimam

Paryžius. — Darosi aišku, kad susidomėjimas rinkimais, kurie įvyks Francūzijoje sausio 2 d. šiuo kartu labai didelis. 30 milijonų francūzų jau užsiregistravo balsavimams. Tai yra didesnis skaičius, negu bile kuomet praeytėje. Nors rinkimai vyksta vieną dieną po Naujų Metų, francūzai užtikrina, kad jie galės balsuoti. Tie, kurie planavo keliones pas gimines arba į kurortus, tas kelionės atidėjo, nes bijojo, kad negalės tuoj po Naujų Me-

Mme. Sun Jat-sen aplankys Indiją; Nehru ją kvietęs

Deli. — Šį mėnesį Indijon atvyks Soong Čing-lin, geria už žinoma užsienyje kaip Mme. Sun Jat-sen, Kinijos tautinio atgimimo patriarcho Sun Jat-seno našlė. Ją pakvietė pats premjeras Nehru.

Manoma, kad jos sutikimas bus beveik toks šiltas, kaip tarybinių vadų Bulganino ir Chruščiovo, nors tylesnis ir netoks masinis.

— turi būti "Sovietų Lietuva." Negalima vartoti "kolūkis" — reikia vartoti "kolchozas."

Vadinasi, tie patys dipukiški "kalbininkai", kurie nuolat rėkia, kad Lietuvoje "viskas rusinama," kiša Amerikos lietuviams rusiškų pavadinimus. Tuo būdu jie nuduoda labai kytrus vyrus!

Na, tegu jie sau kytrauja!

Prieš 1940 metus lietuviškoje spaudoje visur buvo vartojami žodžiai "sovietai," "kolchozai," etc.

Bet kai smetonizmas buvo nuverstas ir įsikūrė liaudies vyriausybė, ji tuojau sušaukė žymiausias kalbininkus, kad jie išdirbtų lietuviškus terminus daugeliumi žodžių-pavadinimų. Jie tai padarė ir šiandien Lietuvoje to griežtai laikomasi.

Kitaip jį būti negali.

\$500,000,000.... Fordo geradarystė -- ar tai tikrai jo?

New Yorkas. — Fordo fondacija paskelbė, kad ji aukoja net pusę bilijono dolerių — \$500,000,000 — kolegijoms, universitetams ir ligoninėms. Ta didžiulė suma bus išdalinta įvairioms įstaigoms per ateinantį 18 mėn. laikotarpį.

Iš viso ta suma išdalinta 4,157 įstaigoms. Fordo fondacijos ekspertai ilgai ir sunkiai darbavosi, sakoma, kad išdirbti tą sąrašą ir paskirti sumas. Paties Fordo korporacijos taksų ekspertai taipgi darbavosi, kad apskaičiuoti, ant kiek tokios sumos išdavimas nukirs reikalą mokėti taksus...

Zinia apie pusę bilijono auką buvo triumfališkai paskelbta visoje spaudoje kaip didžiulis istorinis įvykis. Bet žmonėse, ypatinai unijistuose ir dar labiau pačių Fordo darbininkų tarpe, keliamas klausimas: ar tai ištikrųjų Fordo geradarystė? Ar tai jo sukeltoji suma? Ar tai tik ne tie viršpelniai, kuriuos Fordo kompanija išspaudė iš savo šimtų tūkstančių darbininkų, kuriems prieš kiekvieno algos pakėlimo tenka eiti per streikus arba per streikų grąšinimus? Ar tai tik ne patys Fordo darbininkai tie labdariai, kuriems universitetai ir ligoninės dabar turi atsidėkoti?

\$200,000,000 tos sumos teks privatinėms labdarinėms (nekomercinėms) ligoninėms ir \$300,000,000 aukštosioms mokykloms, tai yra, kolegijoms ir universitetams.

Sakoma, kad vienas greitas rezultatas bus, kad tos mokyklos įstengs pakelti savo profesoriams algas, kurios yra labai žemos.

Kongresmanas apie amerikiečių karių paleistuvavimą Japonijoje

Tokyo. — Čia lankosi kongresmanas C. J. Zablocki, demokratas iš Wisconsin, kuris yra Atstovų buto užsienio reikalų Toliųjų Rytų sub-komisijos pirmininkas.

Zablocki sako, kad paleistuvavimas Amerikos kareivių tarpe Japonijoje bendrai ir Tokyoje ypatinai yra labai paplitęs. Kareiviai daugumoje turi savo suguloves-japonaites ir re-

Darbo unijų kovos lauke

Sharon, Pa. — Vietinio Westinghouse fabriko administracija tęsia savo pastangas sulaužyti streiką. Streikuoja apie 6,000 darbininkų, bet kompanijai pasisekė tam tikrą skaičių įtikinti mesti streikavimą. Vietinis šerifas prie fabriko sutraukė daug ginkluotų vyrų.

Iš viso šalyje 40-tvje Westinghouse fabriku streikuoja apie 56,000 darbininkų. 44,000 jų priklauso prie AFL-CIO unijos ir 12,000 prie pažangiųjų vadovaujamos UE unijos. Sharone visi priklauso prie AFL-CIO.

Pekinas. — Čia atvyko Rytų Vokietijos premjeras Grotewohl.

Padėkite savo vėjininkams gauti Laisvę naujų skaitytojams. Laisvės kainą \$8.00 metams.

Pennsylvanijos komunistų vadų byla bus nagrinėta

Washingtonas. — Aukščiausias teismas nutarė nagrinėti Steve Nelsono ir kitų Pennsylvanijos komunistų vadų bylą. Steve Nelsonas, William Albertsonas, James Dolsenas, Irving Weismanas ir B. Careathers buvo nuteisti Pittsburghe po Smito aktu penkeriems metams kalėjimo. Apeliacijos teismas vėliau palaikė žemesnio teismo sprendimą.

Dabar Aukščiausias teismas nutarė bylą pernagrinėti. Svarbu, kad nutarta duoti pilną pernagrinėjimą, o ne ribotą, kas reiškia, jog bus nagrinėjama ir pati Smitho akto esmė, konstitucingumas, o ne tik per bylą išskelti formalumai.

Panašiai Aukščiausias teismas nusprendė ir Californijos Smitho akto auku bylos reikalą. Kadangi abi bylos panašios, tai teismas nutarė jas spręsti lygiagrečiai.

Edenui nepatiko Chruščiovo žodžiai prieš kolonializmą

Londonas. — Premjeras Edenas pasakė kalbą parlamente, skųsdamasis, kad tarybinių vadų kalbos Indijoje ir Burmoje buvo "neteisėtos." Ypatinai toriškam premjerui nepatiko atviri ir beceremoniniai Nikitos Chruščiovo smūgiai prieš kolonializmą.

Edenas sakė, kad savo pareikimais prieš kolonializmą priespaudą tarybiniai vadai "sėjo nesantaiką." Jis neminėjo fakto, kad tie tarybinių vadų pareikimai buvo entuziastiškai sutikti

Eisenhoweris išsėsis daugiau negu ligšiol

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris pirmadienį praleido beveik pilną dieną savo raštinėje Baltajame name, nors pertraukė darbą trims valandoms pietums ir vidudienio miegui. Bet dabar jis išvyko į Gettysburgą, kur pradės labiau ilsėtis.

Pasirodo, kad paskutinėmis dviem savaitėmis prezidentas buvo bandęs kiek labiau įsitraukti į darbą, nors dar toli ne ant tiek, kiek normališkai dirbdavo sveikas būdamas. Daktaras sako, kad dabar jį nuvargino. Tad, Gettysburge jis dabar vėl beveik pasitrauks nuo prezidentavimo, sako komentatoriai.

Didis gaisras Bostone

Bostonas. — Didelis gaisras buvo kilęs Bostono lūšnynų apylinkėje. Nors tik du namai sudegė, apie 25 šeimynos buvo priverstos keltis iš apylinkinių namų į žiemos šaltį.

Keletas asmenų susižeidė, bet niekas nesudegė.

Vatikanas. — Gruodžio 24-ą rytmetį Vatikano radijas transliuos visam pasauliui popiežiaus kalbą, o tos pačios datos vidunaktį transliuos Kalėdų mišias.

ORAS NEW YORKE Šalta, labiau apsiniaukę

United States, per year	\$8.00	Canada and Brazil, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$4.50	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$9.00	Foreign countries, per year	\$10.00
Queens Co., per six mos.	\$5.00	Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Bulganino ir Chruščiovo kelionė baigiasi

ŠIUOS ŽODZIUS rašant, Tarybų Sąjungos premjeras Bulganinas ir Visasąjunginės Komunistų partijos pirmasis sekret. Chruščiovas baigia savo kelionę pietrytinėje Azijoje.

Paskutinę jų „stotis“ — Afganistanas. Čia jie bus trumpiausiai — rodosi, tik tris dienas.

Nežiūrint visokių gandų ir prasimanymų, telpusių komercinėje spaudoje, ši dviejų vyriausių Tarybų Sąjungos pareigūnų viešnagė Indijoje, Burmoje ir Afganistane buvo pati įspūdingiausia.

Niekad pasaulio istorijoje, rodosi, dar nėra buvę tokių atsitikimų, kokie įvyko Indijoje, kai milijonai žmonių išsiliejo į miestų gatves šiuos svečius pasitikti.

Net komercinė spauda pripažįsta, jog Calcutta mieste (Indijoje) svečiams pasitikti suvyko net du milijonai žmonių. O į masinį mitingą, kuriame jiedu kalbėjo (ten, beje, kalbėjo ir Nehru) suvyko nemažiau vieno milijono žmonių!

Lai kas nors prirodo, kad panašūs įvykiai yra kada nors atsitikę kurioje nors šalių, priimant iš kitų valstybių atvykusius svečius.

Ka visa tai reiškia?

Tai reiškia, tai rodo ne tik tų dviejų svečių populiarumą. Tai rodo, kad Azijos žmonės labai yra nusistatę už taiką, už draugišką sugyvenimą su Tarybų Sąjunga. Jie žino, jie jaučia, kad šituodu vyru atvyko pas juos ne pavergimo, ne išnaudojimo tikslais, o broliško susidraugavimo tikslais, kad bendrai veikiant būtų galima taiką pasaulyje išlaikyti.

Štai visa to entuziazmo paslaptis.

Mums rodosi, kad komercinė spauda, jos bendradarbiai, aprašydami Bulganino ir Chruščiovo kelionę ir jų pasitikimus, neapčiuopė esminio dalyko.

Abudu šitiedu vyrai, beje, būdami Indijoje, Burmoje ir Afganistane, žadėjo tų kraštų žmonėms išiesti draugiškai-kaimynišką pagalbos ranką, kad ilgai gyvenę skurde ir nedatekliuose žmonės, galėtų juo greičiau pasistatyti savo fabrikus ir kitus reikalingus pabūklus gyvenimui gerinti.

Tiek Bulganinui, tiek Chruščiovui reikėjo geležinės energijos, praleidžiant mėnesį laiko tarp milijonų žmonių, aplankant jų miestus, jų šventoves, jų kultūros pabūklus, žmones sveikinant, su jais kalbant. Visi pripažįsta, kad svečiai tos energijos turėjo užtenkamai ir ją visur rodė.

SAKO, KOMUNISTAI LAIMĖS!

IŠ PARYŽIAUS pranešama, kad tenaitiniai politikai ir dalykų stebėtojai mano, jog sausio mėn. 2 d. (1956 m.) įvykstančiuose Francūzijos parlamento rinkimuose Komunistų partija gali išrinkti daugiau savo deputatų, negu jų buvo parlamente, kuris tik neseniai buvo paleistas.

Praėjusiam parlamente komunistai turėjo apie 100 savo deputatų.

Jeigu taip įvyks, kaip komercinės spaudos bendradarbiai pranašauja, tai bus iš tikrųjų labai įdomu. Atsiminkime, kad per praėjusius dvejus metus tie patys rašė vos nuolat rašė, būk Francūzijos Komunistų partija silpnėja, būk josios spauda subiednėjo, būk jų įtaka darbo žmonėse tirpsta.

Dabar jau pradeda kitą giesmę giedoti. Dešiniojos partijos, atsiminkime, darė viską, kad tik kaip nors pastoti kelią komunistams rinkimuose. Jeigu dabar „tas viskas“ apvirs ant šono, jei komunistai išrinkti daugiau deputatų, negu jie turėjo praėjusiam parlamente, tai Francūzijos buržuazija gaus dar vieną tvirtą antausį.

Kaip atrodo Lietuva najakuriui?

PRIES KELETĄ MĖNESIŲ iš Urugvėjaus Lietuvos išvyko J. Kibirsktis (kilęs iš Dzūkijos, nuo Merkinės).

Jam ten nuvykus, Kibirsktis gavo nuo savo kai kurių draugų Urugvajuje nemaža užklausimų, kaip ten, Lietuvoje, dabar gyvena žmonės, kaip jam pačiam sekasi, kaip Lietuva bendrai jam atrodo. Dalis J. Kibirskties laiško, atsakant į tokius klausimus, tilpo jubiliejiniame „Darbo“ numeryje (š. m. spalio 20 d.). Ji įdomi. Skaitome:

„... Skubu duoti jums atsakymą, ant jūsų visų klausimų.

„Kaip klausiant apie draugiškumą, dainas laukuose ir lankose, tai dabar daugiau ir daugiau dainuoja negu anksčiau. Tik skirtumas yra tame, kad ne „O varge, varge, vargeli mano, kada aš tave jaunas išvargsiu.“ — bet laimės ir džiaugsmo kupinas. Kas link kalbų įstai-gose, tai kalbasi lietuviškai. Dokumentai išduodami lietuvių ir rusų kalbomis. Kaslink religinių apeigų, tai tas

MOTERŲ KAMPĖLIS

Bibliotekininkė Teodora Koženiauskienė

(Laiškelis iš Joniškėlio)

Teodora Koženiauskienė, Joniškėlio rajono Stalino vardo kolūkio bibliotekos vedėja, greitai peržiūrėjo ką tik gautus laikraščius.

Ji pradėjo rengtis į kelią. Atrinkusi keletą naujų laikraščių egzempliorių, likusius susiuvo, susiuvi-mus padėjo ant stalo ir, dar kartą šeimyniškai avo-velgusi švaru ir jaukų bibliotekos kambarį, išėjo.

Pakeliui į šefuojamą brigadą Koženiauskienė laikraščių dalį perdavė kitoms brigadoms. Į brigados stovyklą Teodora atėjo kaip tik laiku: kolūkiečiai susirinko pietums. Daugelis susėdo išsiskojusios liepos pauksnėje. Teodora sutiko džiaugsmingai. Kolūkiečiai greitai pasiskirstė atneštus laikraščius, susibūrė apie ją. Užsimezgė gyvas pašnekėsys.

Kaip visuomet, kalba prasidėjo apie šios dienos reikalus: kiek nupiauta javų, kiek suvežta, ką sakė pirmininkas, pabuvojęs čia ryte. Po to kalba palietė reikalus kitose brigadose, gretimuose kolūkiuose.

Čia Koženiauskienė supažindino kolūkiečius su žiniomis apie derliaus nuėmimo eigą respublikos rajonuose, su laikraščių žiniomis. Kaip jos ir buvo laukta, žmonės klausė su dideliu dėmesiu. Besikalbant nepastebimai praslinko pertrauka. Vienas po kito pradėjo pėdai rikiuotis į gretas.

O kai artėjo darbo dienos galas bibliotekos vedėja, trumpam laikui užėjusi namo pasilsėti ir persirengti, jau buvo kolūkinėje skaitykloje. Bibliotekininkės darbo diena tęsiasi toliau arba geriau sakant tik prasidėjo. Nes pagrindinis darbas vyks dabar, vakare, kai kolūkiečiai po darbo dienos ateis į biblioteką — pakeisti knygą, pasiklausti radiją, sulotšti vieną-kitą šaškių partiją arba šiaip sau pasėdėti, pasisėkėti, pasidalinti naujienomis.

Daug žmonių vakarais būna bibliotekoje. Iš viso kaimo ateina žmonės. Iš pradžių atbėga vaikai. Paskui juos pradeda rodytis suaugusieji. Teodora jau seniai pažino savo kaimo

gyventojų skonus ir polinkius, žino kam ką reikia pasiūlyti, kam ką reikia parsiųsti perskaityti. Su daugeliu ji, būk tai atsitikinai, pasikalba apie perskaitytą.

Vienas po kito nueina nuo stalo kolūkiečiai. Vaidžiūnas nusineša Lacio „Audrą“ kitų rankose — Gorkio, Nėries, Cvirkos knygos.

— O man kas nors atsiras?

Prie bibliotekininkės stalo prisispaudė traktorininkas Grybė, nuolatinis lankytojas, suspėjęs perskaityti beveik visa čia esančią techninę literatūrą.

— Traktorininkui nėra, naujoji literatūra tik kombainininkams, — juokauja Teodora.

Jaunuolio svajonė — pereiti dirbti prie kombaino, jai jau seniai žinoma, ir Portnovo knyga „Savaeigis kombainas“ ji specialiai atidėjo Grybei.

Paštu šiandien gauti vadovėliai Tranavyčienei ir Nekrasovai. Draugės lanko mechanizatorių kursus ir seniai ieško tinkamų vadovėlių.

Į biblioteką ateina vis daugiau žmonių. Atsilankė ir agronomas P. Garlauskas. Jis visuomet čia laukiamas svečias. Daugelis specialiai ateina pasikalbėti su agronomu, gauti vertingą patarimą. Štai ir dabar Garlauskas su brošiūrų ryšulėliu prisėdo prie stalo kraštelio ir jį apsupa valstiečiai. Kalba eina apie kukurūzus, apie ankstyvąjį ir vėlyvąjį silosą. Brošiūros, viena po kitos, pereina iš agronomo rankų į kolūkiečių rankas.

Garlauskas ir pats nuolat mokosi. Daug skaito. Nė viena skaitytojų konferencija neįvyksta jam nedalyvaujant. Koženiauskienė pagal jo inciatyvą ir jam padedant neseniai organizavo V. Kočetovo romano „Zurbina“ ir J. Žemaitės knygos „Se tau, Amerika“ aptarimą.

Gatvė vis labiau tems-ta. Kolūkiečiai pradeda skirstytis. Auštant — vėl į lauką, ilvai sėdėti negalima. Bibliotekos patalpos tuštėja.

K. Zelenojus

pat, kaip buvo arba geriau pasakius panašiai kaip Urugvajuje. Aš kai gavau tavo laišką per žolinę, tai buvo rugšėjo 15 d. Mes miesto darbininkai dirbom, o kaimiečiai šventė ir ėjo į atilaidus. Čia žmonės daugiau tikinti, negu Urugvajuje ir laisvai tą viską vykdė, be jokių persekiojimų.

„O dabar, kaslink mano gyvenimo, tai ačiū Dievui esu sveikas ir dirbu virėju. Esu patenkintas švairiu darbu ir atlyginimu, o labiausia tai valdžia, — kad kaip grįžau iš Urugvajaus, tai nereikėjo belstis į duris ir kepurę nusiėmus darbo prašyti. Tuojau man buvo pasiūlytas darbas sulyg mano specialybės ir į kelias vietas. Bet aš nesukubėjau ir niekas mane nevertė. Pirmiausia nuvykau pas savo brolius ir seseris, pasisvečiavau apie 20 dienų, ir tik grįžęs į Vilnių ėmiausi už darbo. Dabar su Valiūnų gavom apartamentą. . . su visais patogumais.

„Kaslink Vilniaus miesto, — tai labai buvo sugriautas. Bet jau daug naujų namų pastatyta ir atremontuota ir didelė statyba eina. . . Vilnius labai pasipuošęs parkais, aikštėmis, skverais ir su Gedimino pilimi. . . sudaro labai gražų vaizdą. Esu daug pasaulio matęs, bet tokios švaros ir tokių aikščių ir gėlynų dar . . . nebuvau matęs kaip čia — Vilniuje; negali žmogus atsižūrėti ir atsigėdėti. O kaslink orkestrų ir vakaruškų, tai labai pažengę pirmyn. Kaimuose — smuika, akordeonas ir bubnas, o miestuose — dideli orkestrai. . .“

Apie torontiečių lietuvių moterų veiklą

Kanadietės lietuvių moteris Toronto mieste palaiko savo klubą, turintį nemažai narių. Klubas palaiko ir moterų chorą, — vėlesniu laiku tasai choras virto mišriu. Klubas pageidavo, kad Liaudies Balse būtų Moterų skyrius, kuriame jos pačios galėtų pasisakyti įvairiais klausimais.

A. Ylienė pasisakė jau prieš porą savaitių Liaudies Balse. Ji ragina, kad ir kitų Kanados miestų lietuvių moterys įsikurtų tokius klubus, koks gyvuoja Toronto mieste.

Be to, A. Ylienė, kuri yra Toronto Lietuvių Moterų Klubu pirmininkė, šitaip rašo:

„Daugelis skundžiasi, kad senstame, sveikatą siur-rus. Girdi, ką jau čia ir be pradėti. O ypač turinti televiziją, tai ir laiko nėra. Šių žodžių rašytoja nėra priešinga televizijai ir simpatizuoja su tomis, kurių sveikata nekokia. Tačiau užsi-darymas savęs namuose, taip pat pavojingas sveikatai. Nebent esi verčiama lovoje gulėti.

„Susijimas su draugėmis, pasikalbėjimas, pasitarimas, o ypač ką naudingo dėl visuomenės nuveikimas, tai kaip kokių vitaminų suvalgymas. Jis pakelia tave dvasiniais, su tuom sykiu pagerėja sveikata. Žmogus sustingęs, sužlebęs, dvasioje nupuolęs, aišku, visada jaučiasi daug blogiau, kad ir nėra ligonis.

„Tos draugės, kurios daugelį metų veikiame, nematome, kad mes būtume pakenkę sau, savo sveikatai. Priešingai, jaučiamės, kad mūsų gyvenimas nėjo veltui. Įsigijome daugiau supratimo, įsigijome platesnę pažintį, jaučiamės, kad ir mes prisidėjome prie žmonijos pastangų sukurti smagesnį gyvenimą, taikin-gesni sugyvenimą.

„Darbo dar daug yra. Reikia jį tęsti, žiūrėti, kad kokie piktadariai nesugriautų žmonijos laimės. Mes kviečiame visas mote-

ris įsitraukti į visuomeninį judėjimą ir pagal išgalę dirbti su mumis žmonijos labui. Ypač mums svarbu veikti, kad būtų išlaikyta taika, nes jei karas kiltų, tai mūsų vaikai būtų pirmieji nukentėti.“

Rochester, N. Y.

Iš Gedemino draugystės veikimo

Gruodžio 2-ą įvyko priešmetinis susirinkimas. Apsvarsčius bėgančius reikalus, pasirodė, kad draugystė gerame stovyje.

Išrinkta valdyba 1956 metais: pirmininku jaunasis Stepaitis, vice-pirmininku F. Manelis, užrašų raštininke jaunoji D. Valtienė, išdinin-ku A. Krikščionas, finansų raštininke M. Žirgulienė, korespondentė L. Bekis ir jaunasis Manelis, knygų perka-žiūrėtojai G. Zlatkus, G. Sve-

das, G. Daukas.

Gruodžio 18 įvyks parengimas. Bus išpuošta eglaitė, vaikuciams duodamos Kalėdų dovanos ir žais visokių žaidimų. Visi prašomi atsilankyti.

Gruodžio 31-ą Gedemino draugystė rengia balių pasitikimui Naujų Metų. Bus gera muzika ir skanių valgių ir gerimų, visi galės smagiai laiką praleisti. Gedemino draugystės nariai, eis ar neis, vistiek turės užsimokėti įžangą. Nenariams įžangos tikieto nebus, jiems įžanga veltui.

Visi Rochesterio lietuvių maloniai kviečiami atsilankyti. Visi turėsime gerus laikus.

Kviečia Komisija

Oną Malinauskienę ištikio nelaimė, parpuolė ir įsilaužė Sonkaulius. Randasi General Hospital. Mes visi labai apgailestaujame ir linkime greitai pasveikti. Kas galite, at-lankykite, nes ji sveika bū-dama visus aplankydavo.

L. B.

Klaidos atitaisymas

Spalio 29 LLD parengime aukojusių Laisvės fondui bu-vo praleisti šie vardai: J. L. Totoriai \$2.50, G. Daukas \$1. Labai atsiprašome draugų.

Šeiminkėms

Tradicinis pumpkino ar squash pajus

Pamatinis receptas vienam pajui yra toks:

9 colių blėta, išklota ne-kepta pajui tešla

1 ir 3/4 puoduko virtos pumpkin (yra ir kenuoto) 3/4 puoduko rudojo cuk-raus

3/4 šaukštelio druskos (jeigu pumpkinas virtas be druskos)

prieskoniams šaukštelis cinamono ir po pusę šaukš-telio malto ginger ir nut-meg

2 kiaušiniai puodukas evaporated pie-no 1/2 puoduko vandens.

Turėk iš anksto padary-tą ir gerai atšaldytą teš-lą. Sugerstą pumpkiną pa-kaitink apie 10 minučių, nuolat maišant, kad išga-ruotų pervingis vandens. Sumaišyk cukrų su 4 prie-skoniais. Įmaišyk į pump-kiną.

Atskirai šakute suplak kiaušinius. Įmaišyk pieną ir vandenį, tada pumpkino mišinį. Persunk per sieta. Supilk tešla iškloton blė-ton. Tuojau kepk pečiun. Turi būti įkaitintas iki 450 F. Pakepus 15 minučių, karštį sumažink iki 300 F. Kepk dar 45 minutes.

Patikrinti, ar iškepė: smeigti vidurin sidabrinu peiliu ir tuojau ištraukti. Jeigu aplipo, reikia kepti ilgiau. Iškepta tešla atšok-sta nuo šalto peilio, neap-limpa.

Visokius pajus ir tortus atvėsinimui reikia statyti ant grotelių. Pastacius ant sąlydaus dugno, ypačiai ant šalto metalinio, pajaus ar torto plutelė išeina pa-žliugusi.

Pumpkino pajui paska-ninti-pagražinti dažnai vartoja plaktą nesaldintą grietinę. Kitos paduoda su šaltaine, arba ir su kokiais kitokiais pridėkais ar paskaninimais. Tačiau daž-niausia paduodamas be ty-skandinimo, gražinimo pri-dėkų.

Pamatinis pajaus lukštui receptas

Čia paduodamo kiekio užteks dviem 9 colių blė-toms iškloti. Jeigu darai

Today's Pattern

9305 6-14

by Marian Martin

Pattern 9305: Girls' Sizes 6, 8, 10, 12, 14. Size 10 takes 2 1/2 yards 39-inch fabric; 1/2 yard contrast.

Užsakymą su 35 centais ir pažymėjimu formos nume-rio ir dydžio siųskite: Pat-tern Dept., 110-12 Atlan-tic Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.

Adomas Mickevičius Vilniuje ir Kaune

(Pabaiga)

Kiek pastangų filomatų dėjo feodaliniam atsilikimui pakeisti kapitalizmo išsivystymu Lietuvoje, rodo jau tai, kad Adomas Mickevičius pats ragino vietinį lako gamintoją Valentiją Janovskį nedangstyti savo gaminių itališkų pavadinimų skraiste, bet dėti ant gaminių nuosavą, vilniečių etiketę. Tam poetas suėliavo jam net posmelį, kurį Vilniaus lako gamintojai panaudojo savo dirbinių reklamai ir kuris vėliau tarp kitos medžiagos buvo pridėtas prie Adomo Mickevičiaus kaltinimų dokumentacijos filomatų-filaretų proceso metu.

Išstudijavęs romantizmo esmę, išgyvenęs naujos literatūrinės srovės raidą, Adomas Mickevičius, be tautosakos, nedaug dėmesio skiria muzikinei lektūrai ir dramos teorijai. Scenos ir muzikos klausimais daug buvo kalbėta filomatų sueigose, nagrinėta XVIII a. pabaigos italų literatūros kritiko Calzabig'io tuo klausimu parašyti veikalai, aistringai skaityta Metastasio poezija. Nemaža dėmesio Adomas Mickevičius kreipė į ano meto Vokietijos estetų pasisakymus apie poezijos ryšį su muzika.

Adomas Mickevičius priėjo išvadą, kad muzika yra neatskiriama poetinio meno dalis, labiausiai veikianti skaitytojo jausmus bei vaizduotę. Taigi, būdinga Adomo Mickevičiaus kūrybai muzikinė koncepcija išsivystė ir subrendo dar studijų metais Vilniaus universitete. Ypač opera padarė daug įtakos poeto kūrybinei išraiškai, kuri, per pinta liaudies tautosakos motyvais, palengvino jaunam dainiui suduoti smūgi pseudoklasikiniam stiliui literatūroje.

Filomatų draugija Adomo Mickevičiaus poetinės kūrybos raidoje suvaidino svarbų vaidmenį. Tai buvo pirmoji poeto tribuną, iš kurios jis drąsiai reikšė savo mintis draugams, kurie taip pat drąsiai ir visapusiškai kritikavo jo kūrybos silpnas puses ir nuosirdžiai gyrė poetą už pasiekimus. Tačiau 1819 m. pavasarį, kai prasidėjo baigiamieji Adomo Mickevičiaus bei jo draugų egzaminai, draugijos gyvenimas apmirė.

Baigęs literatūros fakultetą ir gavęs pedagogikos mokytojo kandidato laipsnį, Adomas Mickevičius jau tą pačią 1819 metų liepos mėn. buvo paskirtas mokytojauti į Kauną. A. Mickevičius (1819 m. rugsėjo 4 d.) padavė universitetui pareiškimą, kuriame prašė skirti 100 rublių avanso kelionei į Kauną. Nors pareiškimas ir buvo universiteto rektoriaus patenkintas, poetas prašomų pinigų vis tik negavo. Vietoje 100 rublių jam išmokėjo tik 2 rb. 85 ir pusę kapeikos! Tuo būdu pirmieji mokytojavimo metai Kaune praėjo skurdžiomis sąlygomis. Gimnazijos bibliotekai Adomas Mickevičius pardavė keliolika su savim atsiųstų knygų ir tik vos-vos galėjo išsiversti.

Kaune gyvendamas, poetas puikiai pažino gražiasias šio miesto apylinkes. Be mokytojo pareigų, Adomas Mickevičius vadovavo gimnazijos bibliotekai ir jos patalpose turėjo dvių kambarių butą. Laisvalaikis poetas išnaudojo iškylosms į miesto apylinkes, kurių grožį apdainavo savo poemose. Dabartinio Kauno miesto ribose tuo metu dar dunksojo ošianti giria ir tik kur-ne-kur tebuvo namai. Vienas iš tokių namų ir buvo tariamasis "Mickevičiaus namelis".

Kaune Adomas Mickevičius pasižymėjo kaip talentingas

pedagogas. Dėstydamas visuotinę literatūrą, lotynų kalbą, antikinę istoriją, poetiką, retoriką, bendrąją gramatiką ir net politinę ekonomiką, jis buvo priverstas rimtai ruoštis pamokoms, daryti užrašus (seksternus), dėl kurių susirašinėjime su draugais skundėsi, kad jie užima jam labai daug laiko. Savarankiškas darbas su šaltiniais padėjo jaunam poetui veikiai peraugti Vilniuje paliktus savo draugų filomatus, padėjo kruopščiau išnagrinėti ir pagilinti universitete įsisavintus literatūros teorijos, estetikos ir poetikos pagrindus, kurie vėliau suvaidino svarbų vaidmenį besivystant jo poetiniam genijui ir meniniam meistriškumui.

Kai 1822 m. į Vilniaus universitetą vėl sugrįžo istorikas Joachimus Lelevelis, Adomas Mickevičius parašė jo garbei eilėraštį, prisilaikydamas formos ir turinio atžvilgiu ty reikalavimų, kuriuos kėlė vietiniai pseudoklasikai. Tuo būdu poetas norėjo užkariauti autoritetingo profesoriaus simpatijas ir tikėjosi, kad jam padedant gaus universiteto sutikimą išvykti į užsienį pagilinti studijų.

Tais pačiais 1822 m. Vilniuje išėjo iš spaudos pirmoji A. Mickevičiaus poezijos knyga. Leidimo reikala poetas buvo patikėjęs Odyncui ir Čečetui, kurie pasiūlė Juozui Zavadzkui nupirkti rankraštį už šimtą dukatų grynais ir 50 autorinių egzempliorių knygos. Zavadzkis paėmė rankraštį ir, išlaikęs jį savaitę, grąžino Čečetui, atmesdamas apsiūlymą. Poeto biografas T. Vierzbovskis nurodo, kad pats Zavadzkis rankraščio neskaitė, bet davė jį įvertinti redaktoriui Ignui Šidlovskui, kuris, būdamas romantizmo priešas, neigiamai atsiliepė apie Adomo Mickevičiaus kūrybą. Po to poeto draugai sumanė patys išleisti rinkinį prenumeratos keliu. Antroji poezijos knyga, taip pat Čečetui pastangomis, išėjo 1823 m. ir turėjo dar didesnę pasisekimą. Skurdžios poeto materialinės sąlygos iš karto žymiai pagerėjo, nes už savo kūrybą, atskaitęs išlaidas, jis gavo daugiau kaip 400 rublių. Už mokytojavimą Kauno gimnazijoje jis tegaudavo 25 rb. per mėnesį.

Adomas Mickevičius, mokytojavdamas Kaune, ir toliau dėjo pastangas gauti iš universiteto stipendiją išvykti į užsienį. Tačiau griežtas kai kurių autoritetingų profesorių pasipriešinimas, jų tarpe Sniadeckio bei Grodecko, kurie poeto už naujoviškumą jo poezijoje apskelbė nevertu universiteto paramos, galutinai palaidojo stipendijos pripažinimo reikalą.

Vis dėlto Adomui Mickevičiui buvo lemta palikti savo tėviškę, išvykti iš Lietuvos, tik kitomis, negu jis norėjo, sąlygomis. Studentas Janovskis Novosilceviui išduoda filaretų draugijos gyvavimo paslaptį. Prasideda suėmimai. Suimtųjų tarpe atsidūrė ir poetas. Pagal paties Adomo Mickevičiaus parodymus, filaretų draugijai, kuri buvo įkurta jau poetui išvykui į Kauną, jis nepriklausė, bet jai simpatizavo ir, viešėdamas Vilniuje, dalyvavo jų sueigose bei iškylose į miesto apylinkes. Filaretų iškylą vietoje, Užupio kvartale, ir dabar yra gatvė, pavadinta Filaretų vardu. Netoli Aušros vartų yra išlikę namai su niūriu kiemu. Čia, Tomo Masalskio bute, Adomui Mickevičiui dalyvaudant, įvyko paskutinė filaretų sueiga.

Iškalbėjęs 5 mėnesius bazilijonų vienuolynę (Gorkio gt. 83 nr., kur dabar Pedagogi-

nis Institutas), poetas už Lelevelio raštišką garantiją buvo paleistas ir tartum apsištojęs pas savo artimą draugą Odyncą, namuose netoli Rotušės (tie namai sudeginti vokiškųjų okupantų 1944 m.). Paskutinis Adomo Mickevičiaus butas buvo namuose, esančiuose Gorkio gt. 82 nr., antrame aukšte, kur poetas gavo du kambarius iš "žaliosios vaistinės" savininkės Macevičienės, Kaune poetą globojusios Kovalskienės sesers. Ir čia buvo įmūryta paminklinė lenta. Iš to buto 1824 m. spalio mėn. 24 dieną Novosilcevo įsakymu poetas galutinai atsiveikino su brangiaja Lietuvos sostine, kurioje devynių metų bėgyje išgyveno daug džiaugsmingų ir skaudžių valandų. Čia grūdinosi jo poetinis genijus, čia brenė idėjos ir svajonės apie tautų brolybę, čia jis išpuoselėjo savo širdyje galingą meilę Lietuvai, kuri vėliau poetą lydėjo iki paskutinės gyvenimo akimirkos, žadino gaivino ir stiprino jo kūrybinę jėgą.

Liaudis-Valdovė žemių įsiviešpatauja.
Laisvės žvaigždės šviesa užlies pasaulį naują.
Jos spinduliuos dorovės sirps ir mokslų vaisiai.
Suglebs kraštų despotai išsigandę baisiai.
Suduš vienuolių jungas, išnyks melo dūmai,
Laisvės padangėn stiebsis aukso bokštų rūmai,
Sprandus nulenkę smegs tironai į budgnę Ir kibirkštis Europoj žjiesb laisvės ugnį.

Štai pranašiškas šių dienų mūsų tikrovės vaizdas, kurį dar 1817 m. nupiešė Vilniaus universiteto mūruose bręstantis Adomo Mickevičiaus poetinis genijus.

Vilniaus ir Kauno bibliotekose, neskaitant kai kurių namų apyvokos daiktų, k. a.: kėdės, staliuko ir pan., saugomi dar poeto autografi — vienas kitas laiškas, eilėraščių tekstas, atvirukas ar štabuchas-albumas su Adomo Mickevičiaus įrašais. Tačiau archyvuose, ypač Vilniaus Valtyniniame archyve, yra turtingas dokumentų rinkinys — filaretų ir filomatų bylos, Vilniaus mokyklų apygardos (kuratorijos) aktai, apščiui išmarginti Adomo Mickevičiaus rankraščiai, surinktais iš suimtųjų filaretų už jų ryšių su dekabristais, ar šiaip tardymo ir kalinimo metu. Ta medžiaga gausiai naudojasi tarybiniai literatūros mokslo tyrinėtojai, ypač kiek tai liečia rusų ir baltarusių literatūros ryšius su Adomu Mickevičiumi. Tik niekas iki šiol nesidomi tos medžiagos panaudojimu Adomo Mickevičiaus ir lietuvių literatūros klausimams nušviesti. Ši medžiaga dar laukia savo lietuviškojo tyrinėtojo.

(Šį straipsnį, paėmę iš "Pergalės" num. 9, mes trumpai sutrumpinome ir už tai gerb. V. Abramavičių atsiprašome.—Redakcija.)

Lenkų pabėgėlių santarvė

New Yorkas. — Septynios lenkų pabėgėlių organizacijos sudarė "Lenkų nacionalės vienybės" Amerikos skyrių. Tos organizacijos centras randasi Londone. Bet nors septynios organizacijos sudarė santarvę, dar tuzinai liekasi kitose santarvėse ir vidutinės peštynės tarpe jų tės.

Deli, Indija. — Nacionalis-Indijoje viešintis Saudi-Arabijos karalius Saudas išleido bendrą pareiškimą, kuriame pasisakoma už pasaulinę taiką. Saudas baigė 17 dienų vizitą Indijoje. Jo vizitas buvo pilnai nustelbtas tarybinių vadų vizitu.

Chicago, III.

Tautiškos kapinės supiltas naujas kapas

Š. m. gruodžio 6 d. Lietuvių tautiškos kapinės liko palaidota Petronėlė Kalpokienė, po tėvais Grigaliūnaitė.

J Rago Brothers šermenine, 5120 W. Fullerton, susirinko velionės artima šeima, giminių ir daug draugų ir pažįstamų atiduoti paskutinį patar-navimą mirusiai draugei. Laidotuvių apeigas vedė P. J. Ridiškas.

Atėjus valandai velionę išlydėti, laidotuvių direktorius P. J. Ridiškas perstatė profesionalų dainininką Algirdą Brazį, kuris sudainavo liūdėsio dainelę, akompanuojant vargonais G. Giedraitienė. Po to sekė atsisveikinimo kalba, kurią pasakė A. Jonikienė.

Dar vieną dainelę sudainavo Algirdas Brazis ir Ridiškas paprašė visų susirinkusių stoti į eiles ir atsisveikinti su velione Kalpokiene. Tuo tarpu Giedraitienė prie vargonų dainavo tinkamas daineles anglų kalba.

Apie antrą valandą po pietų ruošiamės į kelionę link kapinių, kurias pasiekus vėl pagigirdo Algirdo Brazio liūdėsio dainos iš rekordų ir tęsiasi iki čia prasidėjo paskutinės apeigos. P. J. Ridiškas anglų kalba pasakė gražią atsisveikinimo kalbą, ir baigęs, velionės šeimos vardu, pakvietė visus palydovus sustoti prie Justice Park Gardens. Čia restaurano savininkė Mary Lucas laukė su pietumis.

Ilgas stalas jau buvo priuostas, bet prisiėjo daugiau stalų nutiesti. Pietus valgė virš šimto žmonių. Velionės vyras Jonas Kalpokas, matyti, nesigailėjo didelių išlaidų, norėdamas pamylėti palydovus. Pietūs buvo geri ir skanūs.

Laidotuvės buvo labai gražios, nors ir liūdnos. Mirusios dukrelė Sylvia Tadin tik šeštadienio vakare, gruodžio 4 d., atskrido iš Vokietijos, kur pastaruoju laiku gyvena su savo vyru Antanu. Jis kaip kareivis yra pasiūstas ten tarnauti. Į šermenis jis negalėjo atvažiuoti. Dukrelei neteko būti arti motinos paskutinėse jos gyvenimo valandose. Po šermenių jai tenka vėl skristi pas vyrą.

Velionė Petronėlė Kalpokienė neseniai buvo gavusi laišką iš Lietuvos. Ji labai apsidžiaugė sužinojusi, kad ten jos sesers dukterys gražiai gyvena. Viena iš jų baigė gydytojos mokslą, o kita — mokytojos. Vėlonės vyras Jonas, sako, kad tai buvo viena iš linksmiausių valandų jos gyvenime, nes ji labai mylėjusi mokslą.

Dabar jau užsibaigė Petronėlės Kalpokienės gyvenimo dienos, užsibaigė jos rūpesčiai ir džiaugsmai.

Draugė

New Haven, Conn.

Mūsų naujienos
LDS 16 kuopa turėjo metinį susirinkimą su vaišėmis ir užgyrė praėjusių metų valdybą: B. Medley, Barbara Medley, J. Aleksą, J. Petkų, J. Kunčą ir Antosę Šoliūnas.

Vienos savaitės bėgyje mūsų mieste trys žmonės buvo supiaustyti. Iš jų vienas lietuvis Petras Valantiejus. Petras gyveno viename kambary su tūlu italų ir susipyko dėl langų atidarymo. Italas lietuvių papiovė žirkėmis. Valantiejus prieš kiek laiko buvo atvykęs iš Waterburio ir čia apsigyveno. Kol kas jokių Valantiejaus giminių valdžia dar nesurado.

Mr. ir Mrs. A. Makuljai iškėlė vaišes savo dukrelės Lillian vestuvėms. Svečiai gražiai buvo pavaišinti, o jaunavedžiai išvyko medaus mėnesiui.

Tarybinis smuikinininkas Da-

vid Oistrachas paliko tarpe Yale Universiteto studentų didelį įspūdį koncerte, čia įvykusiame. Visi labai smuikinininką giria ir, kaip girdėjau, dar norėtų vieną koncertą jam čia surengti. JSK

Cleveland, Ohio

Veikėjų pagerbimo banketas

Kadangi šiais metais sukanka lygiai 25 metai, kai įsikūrė Lietuvių Darbininkų Susivienijimas, tai LDS kuopos, apskritys ir pats Centras ryžtasi

benk tuo tai atžymėti ir kartu pagerbti tuos veikėjus, kurių dėka mes šiandien, minėdami 25 metų sukaktį, turime gražų ir gana stiprų finansinį Lietuvos Darbininkų Susivienijimą, tals pačiais sumetimais ir LDS 4-ta apskritis rengia veikėjų pagerbimo banketą, kuris įvyks šeštadienio vakare, gruodžio 17 dieną, Klubo svetainėje, 9305 St. Clair Ave. Pradžią 6 val. vakare.

Visi dalyviai, o ypačingai LDS nariai, kviečiami atsilankyti, taipgi pageidauja ma,

kad visi tikėtus įsigytų iš anksto, nes ruošiant tokius pietus, tai būtinai reikalinga žinoti, kiek bus valgytojų. Tikėtus galite gauti pas rengėjus ir LDS Klube.

LMS kuopos susirinkimas

Antradienio vakare, gruodžio 20 d., yra šaukiamas meno kuopos susirinkimas. Visi kuopos nariai, o taipgi ir visai meno mylėtojai kviečiami atsilankyti. Bus apkalbama šios žiemos sezono visas meninis veikimas. Susirinkimas įvyks Klubo svetainėje.

J. Zebrys

Laisvės Vajus Gavimui NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Prasidėjo 1-mą Dieną Spalio ir tęsis iki Sausio 1 d., 1956

Visus apšvietą ir dienraštį Laisvę branginančius žmones kviečiame į talką gavimui naujų skaitytojų. Prašome stoti į kontestą iš pat pradžių vėjaus. Prašome pasidaruoti taip, kad visi jūsų draugai ir pažįstami prenumeruotų LAISVĘ.

Kontestantams Yra Skiriamos Pinigais Sekamos Dovanos:
1-ma \$50, 2-ra \$40, 3-čia \$35, 4-ta \$30, 5-ta \$25, 6-ta \$20,
7-ta \$15, 8-ta \$12, 9-ta \$10, ir 10-ta \$5

Prašome visų Laisvės skaitytojų padėti savo kolonijų vadininkams gauti naujų skaitytojų, padėkite jiems laimėti vieną iš aukščiau nurodytų dovanų. Kalbinkite savo draugus ir pažįstamus užsisakyti Laisvę.

Visų Esančių Laisvės Skaitytojų Prašome Gauti Nors Po Vieną Naują Skaitytoją

Kuriems aplinkybės nedaleidžia dalyvauti konteste, tai prašome pasirūpinti gauti nors po vieną naują skaitytoją laike šio vėjaus. Kadangi yra daug vadininkų, kurie gauna po keliolika skaitytojų, tai po vieną, aišku, gali gauti kiekvienas asmuo. Pasirūpinkite tuom taip labai svarbiu reikalu.

Užtikrinkim Laisvės gyvavimą 1956 metams

Visuose lietuvių centruose prašome organizacijų veikėjų ruošti pramogas Laisvės paramai. Su įėjomis už prenumeratas, uždurbiais nuo parengimų ir aukomis turime savo dienraščiu sukelti tinkamą budžetą išsilaukymui 1956-ais metais.

Stokite į Eiles Laisvės Prietelių

Nuolat dirbantieji ir apšvietą branginantieji asmenys yra prašomi stoti į Laisvės Prietelių eiles, prisidėti su \$50 į metus išsilaukymui Laisvės dienraščiu. Galite mokėti po \$5 į mėnesį iki sumokėsime visą \$50. Kurie neišgalite įstoti į Laisvės Prietelių eiles, aukokite kiek išgalėdami. Visokia parama dienraščiu bus labai įvertinta. Rūpinkimės visi, kad išlaikyti dienraštį.

Laisvės vėjus yra reikalas visų apšvietą branginančių žmonių

Tuojau stokime į darbą verbavimui naujų skaitytojų, rinkime aukas ir ruoškime pramogas sukėlimui Laisvės budžeto 1956 metams. Kurie negali prisidėti darbu ir gerai pasilaiko finansiniai, tai jie turėtų stambesniems dovanomis paremti Laisvę.

Rašydami vėjaus reikalais adr esuokite sekamai:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Vaikai turės tikrą šventę pobūvyje

Darbininkų ir liaudies išlaikoma mokykla New Yorke, Jefferson School, gruodžio 17-os popietį rengia vaikams pobūvį žydų ir krikščionių švenčių minėjimo proga.

Vaikams parodys pupečių teatrą. Jie patys pagelbės puošti eglaitę, degti žiburius, girdės apsakymą apie Chanukah ir Kalėdas, kalbės su šventuoju Clausu.

Po oficialios programos vyks masinis dainavimas ir žaismės, taipgi "grab bag." Įžanga vaikams 25 c. Suaugusiems atlydintiems vaikų nemokamai.

Mokykla randasi prie 6th Ave. ir 16th St., New Yorke.

Kaimynas

Jau laikas užsisakyti stalą laukimui Naujų Metų Auditorijoje

Laikas bėga, artina ateinančius metus ir jų laukimo šaučių vakarą. Jis įvyks gruodžio 31-ą, Liberty Auditorijoje.

Lietuvių Kultūrinis Centras šiemet, kaip kad ir praėjusiais keleriais metais, yra pasiruošęs suteikti organizacijoms, šeimų grupėms ir visiems jų lankantiems prienamiams ir smagiausias Naujų Metų suiktuves.

Jau seniai užsakytas visų mėgstamas orkestras šokiams. Suplanuoti, nupirkti salei ir svečiams puošmenys. O viskam tam įžanga tikrai \$1.50. Kur kitur asmuo gali rasti erdvią, gražią svetainę, draugišką savųjų atmosferą už taip mažą iškaštį?

Norintieji šeimyniškai vaišintis, atsinešti savo vaišes, be jokios ekstra mokesčio gali užsisakyti ir turėti stalą, patys prie jo šeiminkauti taip, kaip jiems patinka. Organizacijos taip pat gali turėti savo nariams ir jų šeimoms šaučių balių be rūpesties apie svetainę, muzikantus. Kai kurios jau užsisakė sau stalus.

Aido Choras užsisakė didelį stalą. Tikisi turėti apie 60 svečių. Kurie noritė baliavoti su linksmuoju Aidu, prašomi užsisakyti tuojau. Kreipkitės į bile kurį aidietį.

Neužsileidžia ir Kultūrinio Centro kaimynai, Richmond Hill ir apylinkės gyventojai. Stefanija Vinikaitienė užreikė, kad jie su grupe kitų šeimų darbuosis už richmondhilliečių garbę. Girdisi, kad ir kitos grupės jau tariasi turėti stalus.

Norint turėti užtikrintą stalą ar stalus, reikėtų jį užsisakyti iš anksto, maždaug nurodant, kiek tikimasi svečių. Tiesa, erdvoje Auditorijoje ir gretimose salėse vietos gana. Tačiau anksčiau užsisakę pasirenki vietą.

Užsisakant stalą skambinti Liberty Auditorijos vedėjui Brazauskui: Virginia 9-4678.

Partina ir visiems norintiems vaišingose grupėse baliavoti užsisakyti pas tu grupių organizuotojus sau vietą tuojau. Tų grupių šeiminkės turi žinoti iš anksto, kiek vaišių turėti. Pirm švenčių ypatingai ir jos turi viską užsisakyti iš anksto, nes pavėlavusiems kartais pagėdaijamų produktų artimos krautuvėse pritrūksta, o bėgioti po visą miestą nelieka laiko nei spēkų.

Kooperuokime visi už gražiausias ir masines Naujų Metų lauktuves!

Brooklyne areštuoti du 17 metų jaunuoliai, įtarti apvogime tų namų, kuriuose jie šeimai patarhaudavo kaip kudiokio prižiūrovai.

New Yorko ir Apylinkės Žinios

Spaustuvinių unija pagerbė savo veteranus

Spaustuvinių unija laikė bankietą Martinique viešbutyje, kad pagerbtų savo veteranus, seno amžiaus narius, kurie priklausauja jau 50 ir 60 metų. Didelis skaičius tenelių dar dirba — prie linotipų-mašinu, graviuros arba kitų darbų spaustuvėse.

Tarp tų veteranų radosi 83 metų amžiaus Andrew Werth, kuris atsimeina, kaip Mark Twain atsilankydavo į Harper's Weekly žurnalo spaustuve, kai ten buvo spausdinamos jo apysakos. Twain labai domėjosi, kad jo raštai būtų techniškai gerai sustatyti, ir jis tardavosi su spaustuvinkais tuo reikalu.

Kitas spaustuvinkas, Bert Colgrove, turintis 89 metus amžiaus, jau nedirba, nes skys "netaip tarnauja," bet jis sakė, kad pas save namie turi spaustuvinio rašalo, kad galėtų "bent kvapą spaustuves uostyti."

Mirė jaunas artistas Puma

Praėjusią savaitę New Yorke mirė jaunas tapytojas ir meno kritikas Fernando Puma, sulaukęs vos 36 metų amžiaus. Jis gyveno po num. 12 86th St., Manhattane.

Puma yra nupiešęs nemažai piešinių. Jis taipgi parašė daug straipsnių apie meną; sakė jis ir paskaitas; taipgi padėjo jaunesniems artistams siektis meno srityje.

Brooklyno moterims

Moteryų Klubo metinis susirinkimas įvyks šį ketvirtadienį, mūsų Kult. Centro patalpoje, paprastu laiku. Tai bus 15 d. šio mėnesio. Klubietės turėtume visos susirinkime dalyvauti, nes reikės išrinkti sekamiems metams valdybą ir galutinai pasiruošti Kūčių pramogai. Iki susirinkimo rimtai pagalvokime, kad komisiškai galėtume patarti praktiškoms sugestijoms, idant mūsų tradicinė pramoga būtų jauki ir įspūdinga.

Valdyba

Jau ieško butų naujų J. T. narių štabui

Laikraštis "Il Progresso Italo-Americano" sako, kad mieste jau randasi Italijos, Airijos, Portugalijos, Austrijos, Japonijos ir kitų kraštų ambasadų atstovai, kurie ieško butų. Mat, tos visos šalys jau įsitikinusias, kad jos bus priimtos į Jungtines Tautas. Tas reiškia, kad nemoko dydžio pastovios delegacijos apsigyvens New Yorke arba apylinkėje, gal daugiausia Long Islande. 18-ai naujų šalių įstojus, atvyks bent keli šimtai tarnautojų su savo šeimomis ir jiems visiems reikiama butų, o jų gauti dabar nelengva.

Taigi, lenktynės dabar prasidėjo tarp italų, aistrių, austrų ir kitų, kad išnuomuoti tinkamus butus.

Majoras Wagneris jau pasirašė miestinį namų patalposms bilį, kuris uždraudžia kerosininius šildytuvus ir įsako įvesti centrinį šildymą. Bilius tapo įstatymu.

Jamaikietis William Seidel sulaukė teisimų po \$500. Kaltina, kad jis, būdamas girtas, važiavo pasivažinėti automobiliumi ir aptrankė mažiausia 3 automobilius.

Senatorius Lehmanas kalbės mitinge už civilines teises

Šį ketvirtadienį, Teisių Biilijos dienoje, New Yorke įvyks masinis mitingas už civilines laisves. Mitingą rengia Konferencija už civilines teises, kurią sudaro didelis skaičius įtakingų organizacijų. Tų organizacijų eilėje randasi Civilinių Teisių Sąjunga, AFL-CIO, ADA, AVC (veteranų organizacija), Amerikos žydų kongresas, siuvėjų unija - ILGWU, Katalikų tarptarinė taryba, geležinkelinių portierių unija (susidedan-

ti beveik išimtinai iš negro) ir tt.

Vyriausių kalbėtoju mitingui bus senatorius Lehmanas, New Yorke demokratas. Taipgi kalbės kunigas James H. Robinsonas ir miesto tarybos narys Stanley M. Isaacs.

Prie masinio mitingo taipgi prisidės NAACP.

Mitingas įvyks Manhattan Centre, ketvirtadienio vakare. Pradžią 8 valandą vakaro. Bus ir meninė programa.

Kūčių laukimas kas metai populiariesnis

Dar neturiu šių metų gruodžio 24-os vakarų iškilmei valgių sąrašo (menu), vienok numanu, kad ir vėl bus vašingas pobūvis. Tą paskelbs šeiminkės po savo susirinkimo. Taip pat tikimasi, kad atvyks gražios publikos.

Kadangi kas metai skaičius Kūčių vakarų svečių vis daugėja, tad klubietės tariasi maisto užsakymą žymiai padidinti.

Kai pirmutinės Kūčias rengė, moterys planavo, kad gal svečiai turės tik porą ar trejetą dešėlių vienišų žmonių. Bet praktika parodė, kad tuomet atvyko ir vis daugiau atvyksta ir šeimos. Mat, šeiminkės tą dieną pakankamai trūšia susipirkti, priruošti viską šeimos Kalėdų pietums. Kalėdų diena joms taip pat didelė darbymetė. Tad trūsti dar ruošiant ir Kūčias namie nėra prasmės, kuomet gali nuvykti, ramiai ir linksmai praleisti Kūčių valandą draugiškame visuomeniškame pobūvyje, už prieinamą kainą.

Taigi, tikimasi skaitlingų svečių ir gražių tradicinių Kūčių gruodžio 24-os vakarą, Liberty Auditorijoje. E-ė

Ruošiami planai įvesti Long Islande aukštųjų mokslų studijoms skyrius jau baigusiems reguliarių universiteto mokslą.

Patersoni teisiamas James Cerce už nušovimą savo žmonos, kurią jis atradęs lovoje su svetimu jaunu vyru, bartenderiu.

Gydoma privatinėje ligoninėje nuo nervų sutrikimo ligonė tapo ištraukta iš East River. Ji sakėsi, kad ji paslydo ir neįvyčia įkrito. Kiti mano, kad ji pabėgo iš ligoninės tikslu žudyti, bet įkritis į šaltą vandenį atgijo noras gyventi ir ji pradėjo šauktis pagalbos. Policija ją ištraukė ir nugabeno į ligoninę.

New Yorke į policijos stotį atėjo L. Cart, 47 m. Pasirašė susivaidijęs su moteriške. Nuėjus į nurodytą butą policija rado to pat amžiaus Evelyn Plump jau mirusią nuo sumušimo. Cart sulaukė kalėjime.

J. V. Atominės energijos komisija nusprendusi statyti Brookhavene medikališkiems tyrinėjimams centrą. Statyba kainuos 6 milijonus dolerių.

Milijonierė Mrs. Ethel Morgan, mirusio George Morgano našlė, mirdama paliko virš milijoną dolerių įvairioms aukštosioms mokykloms.

Jau antra savaitė parduodami 1956 metų auto leidimai. Komerčiniai vežimai privalo juos turėti ant mašinų ne vėliau sausio 16-os, keleiviniai — po 31-os.

Kas su jais darosi per apskritus metus?

Kaip paprastai prieš Kalėdas, taip ir šiais metais dienraštis "Times" pradėjo spausdinti ilgą eilę "labiausiai pagalbos reikalingų atsitikimų." Tai vis pasakojimai apie šeimas ir pavienius, kurie atsiranda skurdo ir nelaimių apytovose. "Times" ragina skaitytojus jiems padėti.

Tie paduoti atsitikimai tikrai pasibaisėtini. Mes skaitome apie senas pores, kurių vienas arba net abu paralyžiuoti, ir jie neturi, kas juos prižiūri; apie motinas, kurios neturi su kuo palikti vaikus, nes turi išeiti dirbti; apie butus, kur nėra jokios šilumos, ir tt.

Ir klausimas kyla: Kur miesto įstaigos, socialinio saugumo fondai arba net labdaringos organizacijos? Kaip jiems padedama per apskritus metus? Ar tai tik prieš Kalėdas į juos atkreipiamas dėmesys?

Viešbučių darbininkai gavo algos priedą

Apie 3,500 darbininkų, dirbančių viešbučiuose ir rezidenciniuose klubuose, išsidėrėjo po 10½ cento mokesčio priedo per valandą. Pusę to priedo gaus nuo praėjusio birželio, o kitą pusę nuo ateinančiojo.

Sutartis paliečia apie 250 įstaigų. Pasirašyta trejiems metams. Bet sutikta algų reikalą persvarstyti 1957 metų birželio mėnesį.

Skelbiama, kad miestinis Transit Autoritetas šiemet fėrais surinko apie 6 milijonus dolerių mažiau, negu pernai.

New Yorke tapo užmuštas jaunas darbininkas, nuvirtes nuo platformos po Lexington Ave. traukiniu.

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geras Patyręs Barberis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172

Medaus Pagelba Šalčiuose

Slogų pergalejimui ir apsaugojimui nuo slogų yra naudinga gerti arbatą su medumi. Arbatą su medumi atšildo kūną, o skystimas bendrai yra naudingas kūno valymui.

Laisvės įstaigoje galite gauti garsiojo bitininko Končiaus medaus. Šviesus, liepų žiedų medus. Turime sukurėjusio ir skysto tos pačios rūšies.

Kvorta \$1.25, Pusė Galiono \$2.50
Kitur nesuūnciname. Tik užėję galite gauti

Ką duoti Kalėdoms dovanų?

Kai ateina žiemos švendės, Kalėdos, didesnė pusė žmonių nuolat sielojasi: ką duoti dovanų savo artimiesiems?

Dažnai perkama visiškai bereikalingi daikteliai, kurių gavėjas nelabai jais džiaugiasi.

Ar nereikėtų nusistatyti mums taip: jei turi artimesnių žmonių, kurie dar neskaito Laisvės, reikia jų užsakyti, jei ne visiems metams, tai nors pusmečiui. Lai žmogus gauna ją.

Gaudamas laikraštį, jis ilgai prisimins tą, kuris jį jam užsakė. Tokią dovaną duodant, galima atlikti visokeriopą naudą: ir laikraščiui ir tam, kuriam jį užsakai.

Pabandykime! J. K.

Mažytei blogos šventės

Brooklyne traukinyje iš Coney Island į New Yorką atrado paliktą apie mėnesio amžiaus mergytę.

Žiauri jai gyvenimo pradžia. Vargo vaiko gyvenimas sunkus ir su tėvais. Šiurpu ir pagálvoti apie gyvenimą visuotinos našlaitės.

HELP WANTED MALE

PJAUSTYTOJAS
Prie Plastikų ar Medinių Dalykėlių Su Patyrimu.
BENSAM
55 E. 11th St. GR. 3-2800
(241-247)

Rakandų Užhaigėjas. Geras darbininkas. \$100 į savaitę. Atleikite asmeniškai arba skambinkite:
BU. 2-7273.
FLATBUSH UPHOLSTERY
1157 Flatbush Ave., B'klyn
(242-248)

Smarkavimas su auto neapsimokėjo

Orlaivininkas Werterverber, 21 m., važiuodamas auto blogai atmiravo greičius ir tolius. East Meadow jis su auto nušoko nuo skerskelinio tilto 35 pėdas, auto apsvirtė ir jį mirtinai sutrūškė.

PAIEŠKOJIMAS

MOTINA PAIEŠKO SAVO VAIKŲ
Mrs. Zinkauskienė paieško savo vaikų: Petro, Frano ir Adelės Zinkauskų. Gyvena Waterbury, Conn. Dabar, rados, gyvena Detroit, Mich. Prašau atsiliepti. Kas žinote bent vieną, prašau pranešti, būsiu labai dėkinga. Mrs. Zinkauskienė, 325 Tolland Turnpike, Manchester, Conn. (241-243)

29 D. SAUSIO JANUARY

Bus labai reikšminga diena Amerikos lietuviams

NES 29 SAUSIO ĮVYKS LAISVĖS BENDROVĖS DALININKŲ SUVAŽIAVIMAS IR BUS SPRENDŽIAMOJI VALANDA, BŪTENT, AR IŠGALESIME LAISVĘ LEISTI DIENRAŠČIŲ.

Po Suvažiavimo Bus Banketas
Banketo Bilietas \$3.00. Prašome įsigyti išanksto

Suvažiavimas prasidės 10 val. ryto. Banketo pradžia 6-tą valandą vakare. Suvažiavimas ir banketas bus

Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Galvokime - Planuokime - Dirbkime
Kad Gerai prisirengti Suvažiavimui

Kiekvienas Laisvės bendrovės dalininkas turi rūpintis dalyvauti suvažiavime, nes tai bus labai reikšmingas suvažiavimas ir nuo jo priklausys Laisvės ateitis.

Iki suvažiavimo turime suverbuoti į Laisvės prietelių klubus visus tuos, kurie nori, kad Laisvė eitų dienraščiu. Iki suvažiavimo turi būti atnaujintos visos išsibaigusios prenumeros. Iki suvažiavimo Laisvės izdas turi būti ne mažiau \$10,000. Kai tą atsieksime, tai suvažiavime lengvai kvėpuodami galėsime paskelbti pasauliui, jog Laisvė kaip ėjo dienraščiu taip ir eis!

Mūsų metinis banketas taipgi yra labai svarbus punktas dienraščio paramai. Visi arčiau gyvenantieji Laisvės skaitytojai, visi dalininkai privalo įsigyti Laisvės bilietą ir dalyvauti bankete.